

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

T. van Vugt (JA21), P. de Bes (JA21), R. Westdijk (FvD), H. Looij (BBB)
A.J.A. Beukering (HvZH) en B. van der Graaf (PVV)
(d.d. 16 juni 2025)

Nummer
4260

Onderwerp
Aziatische Hoornaar

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De komst van de Aziatische hoornaar is een feit. De hoeveelheden van deze invasieve exoot nemen toe. We weten wat de gevolgen kunnen zijn van zulke exoten, als we kijken naar de impact van de rivierkreeft op onze oevers. Een aanpak vanuit de provincie, het bevoegd gezag, is hierin nodig. We willen graag duidelijkheid over de provinciale aanpak omtrent de Aziatische Hoornaar. Daarom willen JA21, FvD, BBB, HvZH en PVV hier meer over weten, zowel het standpunt van GS als de juiste informatievoorziening is hierin belangrijk.

1. *Heeft de Provincie zicht op de aanwezigheid van de Aziatische Hoornaar op het grondgebied van Zuid-Holland?*

Antwoord

Ja, de provincie heeft zicht op de aanwezigheid van de Aziatische hoornaar en de toename hiervan in de provincie. De informatie over de aanwezigheid van de Aziatische Hoornaar krijgen we via waarnemingen¹ van derden.

2. *Levert de Aziatische hoornaar volgens de Gedeputeerde Staten schade op aan de volksgezondheid, biodiversiteit, bijen en daarmee de honingopbrengst of de economie?*

Antwoord

De Aziatische hoornaar kan schade veroorzaken en hierop wordt daarom ook actie genomen. Verschillende overheidslagen hebben hierbij verschillende rollen, namelijk:

Volksgezondheid / openbare veiligheid

Voor wat betreft de volksgezondheid kunnen incidenten met meervoudige steken van de hoornaar – net als bij limonadewespen – gevaarlijk zijn voor de mens. Deze komen bij hoornaars alleen voor in de directe omgeving van het nest. Wanneer de hoornaars denken dat hun nest wordt bedreigd. Omdat het zomernest van de Aziatische hoornaar, anders dan de Europese, in de overgrote meerderheid van de gevallen hoog in boomkruinen hangt, is het risico op zulke incidenten bijzonder klein. Alleen in uitzonderlijke gevallen van laaghangende nesten, bijvoorbeeld in hagen, kan er een groter risico ontstaan.

¹ <https://waarneming.nl/>

Op het moment dat een nest een gevaar voor mensen kan vormen, kunnen gemeenten besluiten om in een dergelijk geval het nest te laten verwijderen vanuit hun belang openbare veiligheid.

Biodiversiteit

Provincies zijn, vanuit de exotenverordening, verantwoordelijk voor de aanpak van exoten die een negatief effect hebben op de inheemse biodiversiteit. De Aziatische hoornaar vangt veel prooien, maar vormt geen bedreiging voor de biodiversiteit, blijkt uit het rapport² 'Hoe verder met de Aziatische hoornaar?' van EIS Kenniscentrum insecten (EIS). De hoornaar is een opportunistische predator die vooral jaagt op algemeen aanwezige insecten. De impact van de Aziatische hoornaar op de inheemse biodiversiteit hangt af van de aantallen/dichtheden in een gebied. In Nederland heeft de Aziatische hoornaar op dit moment een relatief lage dichtheid en daarmee is de huidige impact vooralsnog te vergelijken met die van de inheemse Europese hoornaar en de bijenwolf die ook op honingbijen en andere vliegende insecten jagen.

Economie / landbouw

Predatie door de Aziatische hoornaar op bijen kan invloed gaan hebben op de mate van bestuiving van landbouwgewassen en daarmee op de productie. Voor zover bekend is dit in Zuid-Holland op dit moment niet aan de orde. Indien er effecten ontstaan aan de economie raakt dit aan de belangen van het Rijk en kan die overwegen om maatregelen te treffen.

(Wilde) bestuivers in Nederland staan onder druk door verschillende drukfactoren. De impact van Aziatische hoornaar is daarbij niet significant in vergelijking met drukfactoren als onvoldoende leefomgeving en voedselaanbod, gewasbeschermingsmiddelen, stikstofdepositie, slechte waterkwaliteit en de varroamijt.

We zien dat ook de imkerij het moeilijk heeft door de hiervoor genoemde drukfactoren.

Wij voeren gesprekken met de imkers om te bespreken hoe de provincie hen kan helpen om zich weerbaarder te maken tegen o.a. de Aziatische hoornaar. Imkers wordt bijvoorbeeld aangeraden om hun bijenkasten te verplaatsen als ze zien dat deze door Aziatische hoornaars zijn ontdekt. Daarnaast komen er ook steeds nieuwe middelen op de markt om Aziatische hoornaars buiten de bijenkasten te houden. Ook zetten wij als provincie in op het versterken van de leefgebieden van bestuivers door middel van het traject bijenlandschappen³.

Graag verwijzen wij u ook naar de beantwoording van recente Kamervragen aangaande de Aziatische hoornaar⁴.

3. *Is het beleid van de provincie om de opmars van de Aziatische hoornaar richting het noorden te bestrijden en is de aanpak daarmee enkel boven de A12 nesten te verwijderen?*

Antwoord

De provincie is verantwoordelijk voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar in het kader van de exotenverordening en de impact op biodiversiteit. Daarnaast kunnen ook andere overheden acteren als het hun belangen raakt, zoals gemeenten in het kader van de volksgezondheid, zie ook antwoorden onder vraag 2.

² <https://kenniscentruminsecten.nl/publicaties/hoe-verder-met-de-aziatische-hoornaar-beleidsadvies/>

³ [Bijenlandschap - Provincie Zuid-Holland](#)

⁴ <https://open.overheid.nl/documenten/50a7fcd2-b23f-44fb-a4f6-8b6a80fc96e5/file>

Het provinciale beleid is dat wij ingrijpen bij aantasting van de biodiversiteit en om de verspreiding van de exoot voor zoveel mogelijk te beperken. Dit is in lijn met het vastgestelde exoten beleid⁵. Op basis van onderzoek blijkt dat de Aziatische hoornaar 1) al zo wijdverspreid dat het volledig verwijderen uit Zuid-Holland geen optie is en 2) de biodiversiteit niet significant wordt aangetast. Dat betekent dat er op dit moment door de provincie alleen ten noorden van de A12 wordt opgetreden tegen de Aziatische hoornaar.

4. *De Gedeputeerde heeft in de afgelopen Statenvergadering als antwoord op een vraag van Dhr. Kegel van Forum voor Democratie gezegd dat er provincie-breed en niet alleen in het noorden van de Provincie wordt opgetreden tegen de Aziatische hoornaar. Klopt dit? Zo nee, waarom zei de Gedeputeerde dit? (Vergadering van 11 juni 2025, tijd: 11:48:05-11:48:33)*

Antwoord

De gedeputeerde heeft tijdens de Statenvergadering aangegeven dat alle gemelde nesten in Zuid-Holland verwijderd worden. Daarbij is aangegeven dat de Aziatische hoornaar zich verspreid richting het Noorden, waardoor je in een ander beleidskader terechtkomt, waardoor niet elk nest meer verwijderd kan en hoeft te worden.

Het beleid voor de Aziatische hoornaar is dekkend voor de hele provincie. Er is dus geen sprake van het teruggeven van taken of bevoegdheden. Dat laat onverlet dat de uitwerking van dat beleid in de praktijk per gebied verschilt. De Aziatische hoornaar is namelijk in delen van Nederland en van Zuid-Holland inmiddels een wijdverspreide soort en volledige eliminatie is niet meer haalbaar.

In 2022 is daarom, in lijn met artikel 18 van de Exotenverordening, de ambitie landelijk bijgesteld en is de Aziatische hoornaar van een artikel 17 soort (waarvoor naar volledige eliminatie wordt gestreefd) in een artikel 19 soort (beheersing) gewijzigd.

Ook conform het door uw Staten vastgestelde Omgevingsbeleid geldt dat in de gebieden waar wegnemen niet meer haalbaar is de soort niet wordt geëlimineerd, maar beheerd. In de praktijk komt dat er op neer dat niet elk gemeld nest kan en hoeft verwijderd te worden. Ook is in Provinciale Staten aangekondigd dat wij dit jaar uw Staten nog een plan van aanpak aanbieden ten aanzien van invasieve exoten, waar de Aziatische Hoornaar er een van is.

Zoals bij vraag 3 aangegeven betekent dit dat wij conform het exotenbeleid in heel Zuid-Holland ingrijpen indien er sprake is van aantasting van de biodiversiteit en daar waar wij effectief de verdere verspreiding van de exoot kunnen beperken. Zoals bij vraag 2 aangegeven, hebben andere overheden vanuit hun taken en belangen al de mogelijkheid om te kunnen optreden.

5. *Een woordvoerder van de Provincie heeft tegen een journalist van Omroep Twee gezegd: "Daarom wordt alleen actie ondernomen om nesten te verwijderen in het gebied boven de A12". Klopt dit? Zo nee waarom zei de woordvoerder dit?*

Antwoord

Zoals bij vraag 4 aangegeven is de Aziatische hoornaar van Nederland en van Zuid-Holland een wijdverspreide soort, dat betreft Zuid-Holland ten zuiden van de A12. Om de verdere opmars richting het noorden te vertragen, verwijdert de provincie alle gemelde nesten in het gebied ten noorden van de A12. Zie ook het antwoord op vraag 4. Deze aanpak sluit aan bij het in mei 2024 uitgebrachte beleidsadvies van EIS kenniscentrum insecten met betrekking tot de Aziatische hoornaar. EIS geeft in hun beleidsadvies aan

⁵ <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/omgevingsprogramma/maatregelen/080edb01-5bb9-46c9-9d1d-6dfc83f8f96e>

dat de Aziatische hoornaar in de praktijk geen bedreiging vormt voor de biodiversiteit. Daarnaast geeft zij aan dat voor het terugbrengen van de hoornaar ten minste 90 procent van alle nesten bestreden moet worden. Dat is zelfs met de nieuwste technieken niet uitvoerbaar.

6. *Waar komt in de beide bovenstaande gevallen de informatie van de Provincie vandaan?*

Antwoord

De informatie is gebaseerd op het vastgestelde exotenbeleid van de provincie en de praktische uitwerking ervan. Zie ook de bronvermelding bij de antwoorden op vraag 3.

7. *Waarom zit er een verschil in het antwoord van de woordvoerder en de Gedeputeerde?*

Antwoord

Het gaat om het verschil tussen beleid en praktijk, waardoor provinciedekkend beleid, taken en verantwoordelijkheden in de praktijk per gebied verschillend uitwerkt. Zie het antwoord bij vraag 4.

8. *Is de Provincie voornemens om op het gehele grondgebied als bevoegd gezag voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar te zorgen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u ons hierover informeren?*

Antwoord

Zoals bij vraag 4 aangegeven is en blijft de provincie bevoegd gezag voor de Aziatische Hoornaar als het gaat over de impact op biodiversiteit en inzet op het vertragen van een verdere verspreiding richting het Noorden. Aangezien volledige eliminatie niet haalbaar is en evenmin wettelijk vereist is en de soort zich ondanks grote bestrijdingsinspanningen nog steeds verder verspreidt vraagt dit een andere aanpak. Op basis van het vastgestelde exotenbeleid wordt op dit moment gewerkt aan een plan van aanpak voor de aanpak van invasieve exoten. Hierin wordt ook de vervolg aanpak met betrekking tot de Aziatische hoornaar meegenomen. Dit plan van aanpak wordt nog dit jaar met u gedeeld. Vooruitlopend op dit plan van aanpak, blijft ingezet worden op het vertragen van de opmars van de Aziatische hoornaar richting het noorden.

Den Haag, 1 juli 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff